

Asia: VN/12531/2021

LAUSUNTOPYYNTÖ VAMMAISPALVELULAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTUKSESTA

Lausunnonantajan tausta

1. Vastajan taustaorganisaatio

Vammaisjärjestö

Yleistä hallituksen esitysluonnoksesta

2. Ovatko esitysluonnoksen pykälät selkeitä?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

3. Tukevatko pykälien perustelut hyvin lain soveltajaa?

Eivät

Perustele tarvittaessa kantasi

Korjausehdotukset: 2§ soveltamisalaan tehtävä korjauksia, koska se heikentää erityisesti kehitysvammaisten asemaa ja rajaisi nykyisiä palvelunkäyttäjiä ulos, eikä se vastaa YK:n vammaissopimusta. Kohta kolme ainakin sana olennainen poistettava. 5§ asiakkaan esittämästä avun ja tuen tarpeesta tai palvelun toteuttamistavasta voidaan poiketa vai perustellusta syytä, joka on kirjattava päätökseen. 12§ erityinen tuki voimaan heti kun muutkin pykälät. 14§ asumisen tuen tulisi sisältää päivittäisissä toimissa tarvittavan avun ja tuen lisäksi ne muut palvelut, joita henkilö tarvitsee (esim. terveyspalvelut). Otettava huomioon erityisesti vaikeimmin kehitysvammaisten asumispalvelut. 15§ lapsen asuminen kodin ulkopuolella asumisesta maksut kohtuuttomat, jotka ovat nyt erityishuoltona maksuttomia. 19§:ssä on säädettävä päivätoiminnan lisäksi myös työtoiminnasta ja työosuusrahasta, kuten kehitysvammalaissa ja asetuksessa. Maksuttomat kuljetukset kehitysvammaisille toteutettava kuten nytkin. Päivätoiminnan etäpalvelu toteutettava asumisyksiköissä niille, jotka sitä haluavat (kustannustehokas). Päivätoiminta on toteutettava yksilöllisesti.

4. Vahvistaako esitys vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta?

Ei pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Kehitysvammaisten kannalta useita heikennyksiä, ks. edellä.

5. Lisääkö esitys vammaisten henkilöiden osallisuutta yhteiskunnassa?

-

Perustele tarvittaessa kantasi

-

6. Parantaako esitys vammaisen henkilön mahdollisuuksia saada yksilöllisen tarpeensa mukaisia palveluita vamman tai sairauden laadusta riippumatta?

Ei pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Otettava paremmin huomioon kehitysvammaiset ihmiset ja nyt kehitysvammalaissa ja asetuksessa olevat palvelut. Soveltamisalaan on tehtävä korjaus, muuten joitakin kehitysvammaisia jää palvelujen ulkopuolelle.

7. Mitä haluaisit ehdottomasti säilyttää esityksessä ja miksi (asiakokonaisuus, pykälä, kohta perusteluissa tms.)? Mainitse avovastauksessa (lyhyesti) enintään kolme asiaa.

-

1.

Erytynen tuki on otettava käyttöön samaan aikaan kuin muukin laki.

2.

Työ- ja päivätoiminta ovat kehitysvammaisten kannalta tärkeitä sekä kuljetusten maksuttomuus, koska ovat vähävaraisia. Myös työosuusraha on säädettävä laissa, kuten kehitysvamma-asetuksen 24 §:ssä. Pitää muistaa, että nämä palvelut on säädetty kehitysvammalaissa. On luvattu, että mikään palvelu ei heikkene.

3.

-

8. Mitä haluaisit ehdottomasti poistaa tai muuttaa esityksessä ja miksi (asiakokonaisuus, pykälä, kohta perusteluissa tms.)? Mainitse avovastauksessa (lyhyesti) enintään kolme asiaa.

-

1.

-

2.

-

3.

-

9. Ottaako esitys riittävästi huomioon vammaisten lasten tarpeet?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi

Lapsen asumisen maksut kodin ulkopuolella kohtuuttomat. On syytä tutustua erityishuoltopiireihin syvästi ja vaikeasti kehitysvammaisiin lapsiin, joita vanhemmat eivät pysty tai jaksaa hoitaa kotona. Käsittääkseni nyt palvelu on erityishuoltona maksutonta.

10. Voidaanko esityksen mukaisilla palveluilla vastata kattavasti hengityshalvauspotilaiden palvelutarpeisiin?

-

Perustele tarvittaessa kantasi

-

Soveltamisala

11. Onko lain soveltamisala tarkoituksenmukainen?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi

Määritelmä ei vastaa YK:n vammaissopimusta ja rajaa todennäköisesti soveltamisalan ulkopuolelle eräitä kehitysvammaisia ihmisiä.

Palvelut

12. Ottavatko valmennusta, henkilökohtaista apua ja erityistä tukea koskevat säännökset kokonaisuutena arvioiden riittävästi huomioon eri tavoin vammaisten henkilöiden tarpeet?

Eivät pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Voimavararajaus mielestäni vastoin YK:n vammaissopimusta.

13. Onko valmennusta koskevien pykälien (7-8 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

14. Esityksessä ns. kuntouttavan varhaiskasvatuksen järjestäminen vammaispalvelulain mukaisena valmennuksena edellyttää palvelun maksuttomuudesta säätämistä varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa ja kuntien menettämän asiakasmaksutulon korvaamista kunnille vuosittain osana tähän esitykseen käytettävissä olevaa valtionosuutta.

Onko varhaiskasvatuksen järjestäminen vammaispalveluna tarkoituksenmukaista?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

15. Onko henkilökohtaista apua koskevien pykälien (9-11 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

16. Onko erityistä tukea koskevien pykälien (12-13 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

17. Onko erityisestä osallisuuden tuesta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 1 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

18. Onko tuetusta päätöksenteosta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 2 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Tärkeä kehitysvammaisten kannalta.

19. Onko vaativasta moniammatillisesta tuesta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 3 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

20. Onko asumisen tuen pykäläkokonaisuus (14-17 §) tarpeenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

21. Onko säännös vammaisten lapsen asumisesta kodin ulkopuolella tarkoituksenmukainen?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi

Ks. edellä

22. Onko lyhytaikaista huolenpitoa koskeva pykälä (18 §) sisällöltään tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi

-

23. Onko päivätoiminnasta (19 §) tarkoituksenmukaista säätää vammaispalvelulaissa?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Kehitysvammaisille tärkeä. Myös työtoiminnasta on säädettävä vammaispalvelulaissa, kuten nytkin kehitysvammalaissa. Säädettävä myös kuljetusten maksuttomuudesta ja työsuusrahasta.

24. Onko tarkoituksenmukaista, että työtoiminnasta ja työllistymistä tukevasta toiminnasta ei säädetä vammaispalveluissa, jos niistä säädetään sosiaalihuolto- tai muussa laissa?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi

Säädettävä myös vammaispalvelulaissa, kuten nytkin kehitysvammalaissa.

25. Onko liikkumisen tuen toteuttamistapoja tarpeellista monipuolistaa 22 §:ssä ehdotetulla tavalla?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

26. Mikä on näkemyksenne liikkumisen tuen määrää (23 §) ja laajuutta (24 §) koskevista säännöksistä?

-

27. Onko taloudellista tukea koskeva pykälä (25 §) tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

28. Vammaispalvelulaki käsitellään eduskunnassa syksyllä 2022. Tavoitteena on lain voimaantulo 1.1.2023. Siirtymäsäännöksillä on tarkoitus antaa hyvinvointialueille aikaa lain toimeenpanoon. Alkuvaiheessa päätösten muuttaminen uuden lain mukaisiksi vaatii paljon taloudellisia- ja henkilöstövoimavaroja. Tämän vuoksi uudet erityistä osallisuuden tukea ja tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tulevat voimaan vasta 1.1.2025.

Helpottavatko voimaantulo- ja siirtymäsäännökset (33 ja 34 §) lain toimeenpanoa?

Eivät riittävästi

Perustele tarvittaessa kantasi

Kaikki pykälät samaan aikaan voimaan.

Kehitysvammalaki

29. Vastaavatko kehitysvammalain (muutettuna) voimaan jäävät itsemääräämisoikeuden vahvistamista ja perusoikeuksien rajoittamista koskevat säännökset riittävästi väliaikaiseen sääntelyn tarpeeseen?

Eivät pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Voisi säilyttää jatkossa muissakin palveluissa, kuin esitetyissä.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

30. Ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Eivät pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

31. Onko ehdotus vammaisen lapsen kodin ulkopuolisesta asumisesta perittävästä maksusta mielestäsi onnistunut?

Ei

Mikäli vastasit EI, miten säätäisit maksun perusteista?

Kohtuuton. Koskee kaikkein heikompia ja vaikeimmin vammaisia lapsia. Maksuttomina palveluina kuten nykyin erityishuoltona.

Esityksen vaikutukset

32. Antavatko esityksen arvioidut ihmisvaikutukset (vammaiset lapset ja aikuiset, iäkkäät henkilöt) oikean kuvan uudistuksen vaikutuksista?

Eivät pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

33. Onko arvio esityksen kustannus- ja henkilövaikutuksista mielestänne realistinen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Lisäkustannuksia tuskin tulee ikärajan johdosta. Myös päivätoiminta etänä vähentää kustannuksia, kuten muistaakseni esityksen perusteluissa on mainittu.

34. Muut vapaamuotoiset huomiot esityksestä.

-

Sillanpää Jarmo
V-S vaikuttamistyöryhmä